

без смисла). Друга секција (модератор Иван Ковачевић) носила је наслов "Савремени процеси интеграције, регионализације и транзиције на микро плану: руралне и урбане заједнице", у оквиру које су радове изложили Гордана Горуновић (Постсоцијализам, транзиција, локалне заједнице и локални идентитети), Боштјан Бугарич (Contemporary City and the Processes of Integration) и Драгана Антонијевић (Проучавање меркантилних легенди постиндустријског друштва – Гери Алан Фајн). У оквиру треће секције (модератор Боштјан Бугарич), под насловом "Омаж Душану Бандићу: Перспективе савремене антропологије религије", реферате су поднели Лидија Радуловић (Концепти Душана Бандића: Народна религија и народно православље у контексту истраживања религије у домаћој етнологији 20. века) и Данијел Синани (Друштвене консеквенце веровања у феномен опседнутости у источној Србији). Четврта секција (модератор Саша Недељковић) имала је наслов "Етнички и национални идентитети између политике и културе", а учесници са рефератима су били Владимир Рибич (Српски национализам на крају 20. века), Јелена Васиљевић (Презентација пројекта *Spinning out of control: rhetoric and violent conflict. Representations of "self" – "other" in the Yugoslav successor states*) и Љиљана Гавриловић (Музеј и идентитет: претпоставке и могућности). Уводну и завршну реч на скупу је, као организатор скупа и уредник књиге апстраката, дао Саша Недељковић.

Конференција, чији је првентствени циљ био да се у једној свечаној атмосфери прикаже тренутно

стање наше антропологије, уз осврт на неке битне моменте, теорије или личности у претходном периоду, испунила је свој циљ у потпуности. Након сваке секције развијала се жива дискусија, у којој су учествовали и професори у пензији (Никола Павковић и Сребрица Кнежевић), али и гости из Етнографског музеја у Београду (Мирјана Менковић и Марко Стојановић). Рад скупа је пратио и један број студената Одељења за етнологију и антропологију.

Прославу јубилеја и научни скуп финансијски су подржали Министарство за науку и заштиту животне средине и Филозофски факултет у Београду. Цео догађај је, упркос томе што се одвијао у време протеста дела студената Филозофског факултета против високих цена школарина, што је прилично отежало организацију прославе јубилеја, прошао у најбољем реду. У плану је издавање зборника радова, чији се излазак из штампе очекује почетком следеће године.

Саша Недељковић

KLIFORD GERC 1926 -2006

Anthropologists are merchants of astonishment, zapisao je o profesiji koja ga je proslavila, i koju je proslavio, Kliford Gerc, jedan od njenih najznačajnijih teoretičara i praktičara.

Ovaj veliki mag interpretacije, uzbudljivog antropološkog štiva i katkad demistifikatorskih formulacija, napustio je antropološku zajednicu 30. oktobra 2006. godine zbog komplikacija koje su usledile nakon operacije na srcu. Gerc je bio Profesor emeritus na Institute for Advanced study na Univerzitetu u Princetonu, gde je radio od 1970. godine.

Do antropologije je stigao pomalo zaobilazno, posle završenih osnovnih studija filo-

zofije i engleske književnosti koje je upisao sledeći mladalačku ambiciju da postane pisac, ali kada ju je otkrio, ostao je odan i predan ovoj disciplini do poslednjeg daha. Duga, postojana karijera je, po priči samog Gerca, bila oblikovana trenucima u kojima je uspevao da uhvati "najpovoljnije vetrove" društvene i političke klime i "duha vremena". Značajno je doprineo intelektualnim previranjima u posleratnoj antropologiji, zalažući se za njeno snažnije vezivanje za tradiciju humanističkih disciplina. Njegova verzija (i vizija) antropologije predstavljala je odlučan raskid sa viđenjem antropologije kao strogo naučne discipline, koje je dominiralo tokom pedesetih godina XX veka, i približavala ju je hermeneutičkim poduhvatima, zasnovanim na otkrivanju i interpretaciji kulturno specifičnih značenja.

Ovakav stav ga je učinio jednim od autora kojima se pripisuje "literarni zao-kret" u antropologiji, što se odnosi ne samo na shvatanje antropološkog štiva kao jednog od mogućih narativnih žanrova, već i na preispitivanje uloge antropologa kao tvoraca velikih narativa o društvu i kulturi. Shvaćene kao narativi, kao oblici pripovedanja (fiktionalnog, ali ne i fiktivnog) o društvu i kulturi, etnografske monografije, onako kako ih Gerc vidi, nemaju kao svoj naučni ideal objektivnost i nepristrasnost, već razumevanje načina na koji ljudi objašnjavaju svet u kome žive i pridaju smisao svojim postupcima u tom svetu.

U karijeri dugoj oko pola veka, Gerc je više od trideset godina proveo istražujući na terenu (i – po sopstvenom priznanju – uživajući u tome), pretežno u Jugoistočnoj Aziji, na Javi, Baliju, Sumatri, i u Maroku. Neka od dela, nastalih na osnovu ovih istraživanja su *The Religion of Java* (1960); *Islam Observed: Religious Development in Morocco*

and Indonesia (1968); *The Interpretation of Cultures: Selected Essays* (1973, 2000); *Negara: The Theatre State in Nineteenth Century Bali* (1980); i *The Politics of Culture, Asian Identities in a Splintered World* (2002). Prva (i do sada jedina) prevedena Gercova knjiga u Srbiji je "Tumačenje kultura", objavljena 1998. godine, kao jubilarna, 100. knjiga u biblioteci XX vek.

Pretpostavljam da za svakoga od nas postoji neki važan i inspirativan Gercov tekst, deo teksta, rečenica ili samo elegantna, pronicljiva i ironična formulacija, kojoj se rado vraća ili koja ga dugo "muči". Najmanje što možemo da uradimo u ovom trenutku, kao vid sećanja na Gerca jeste da ponovo pročitamo, i sa nekim podelimo, delove njegovih tekstova koji su nam zbog nečega važni i značajni. Na mene lično, najveći uticaj imalo je shvatanje kulture kao "mreža značenja" u koje su sami njihovi tvorci nerazmrsivo upleteni, i poimanje analize kulture kao "krajnje opširnog poznavanja krajnje sitnih stvari", odnosno posmatranje velikih tema iz neobičnih i neočekivanih uglova. Kao metodoloških pouka, često se latim slikovitim formulacija o "mitu o istraživaču-kameleonu, hodajućem čudu empatije" (gde je predmet kritičkog razmatranja pitanje mogućnosti uživanja u domicilne perspektive) i ironične opaske na račun, očigledno, statističara i ljubitelja "egzaktne" naučnosti, da mu se čini "prilično uzaludnim obilaziti svet da bi se prebrojale mačke u Zanzibaru". Ipak, ovaj kratki omaž Klifordu Gercu završiću navodom koji me uvek iznova podseća kako na promenljivu i nesigurnu prirodu predmeta našeg bavljenja, i na veliku dragocenost onoga što je sam Gerc smatrao svojim osnovnim zadatkom – a to je pisanje etnografije – tako i na (nekad nimalo prijatnu) činjenicu da sumnja i nesigurnost predstavljaju stalne saputnike savremenih, osetljivih intelektualaca i istraživača: "Analiza kulture intrinzično je nepotpuna. I što je još gore, što je dublja, to je manje potpuna. To je čudna nauka, čije najupečatljivije tvrdnje imaju najnesi-

gurniju osnovu, u kojoj napredovati u vezi s nekim pitanjem znači pojačavati sumnju, i u sebi i u drugima, da ga niste baš dobro shvatili. Ali upravo to, zajedno sa mučenjem finih ljudi glupim pitanjima, znači biti etnograf".

Ildiko Erdei

EURETHNO у 2006. години: Научни скуп "LA FÊTE DU VILLAGE: PATRIMOINE FESTIF EUROPÉEN", Брага, 1-3. септембар 2006. године

На северозападу Португалије у главном граду дистрикта Брага, одржан је од 1. до 3. септембра 2006. године научни скуп "LA FÊTE DU VILLAGE: PATRIMOINE FESTIF EUROPÉEN".

EURETHNO – Мрежа научне и техничке сарадње у етнологији и историји Европе – Савета Европе, у сарадњи са Факултетом друштвених наука Католичког универзитета у Браги и Центром за европске студије из Монпелијеа, организовала је овај изузетно важан научни скуп који се бавио значајем сеоских празника као делу европске културне баштине.

На скупу су, поред домаћина, учествовали етнологи и историчари из Француске, Белгије, Шпаније, Италије, Мађарске, Румуније, Кипра, Данске и Србије. Моје учешће на овом скупу као "националне антене" из Србије подразумевало је презентовање рада *La fête du village appelée Slava – patrimoine festif Serbe*, као и учешће у анкети, односно рекогносцирање једног сеоског празника у региону Мињо у *Deao*.

Учесницима овог скупа пружила се изузетна прилика да упореде сеоске

свечаности у различитим европским земљама и да уоче специфичности једног сеоског празника у региону Мињо. Етнографска запажања записивао је сваки учесник овог скупа са циљем да их пренесе португалском етнологу Хосе да Силва Лими – једном од најуспешнијих организатора и домаћину овогодишњег скупа у Браги. И овим скупом у Браги EURETHNO је оправдао своје постојање успешно повезујући традиције европских земаља, дарујући културној историји Европе значајан компаративни материјал.

Сенка Ковач

Међународна конференција поводом 80 година постојања Института етнологије и културне антропологије Јагелонског универзитета (Краков, 14-16. новембар 2006. године)

На једном од најстаријих универзитета у Европи – Јагелонском универзитету (основан је 1364) у Кракову, одржана је од 14. до 16. новембра 2006. године међународна конференција "Од етнографије Словена до културне антропологије". Поред пољских етнолога, на скупу су учествовали етнологи из Мађарске, Словачке, Белорусије, Румуније, Бугарске, Србије, Хрватске, Словеније и Македоније.

На скупу је из различитих углова осветљен рад Казимијежа Мошињског (1887–1959) и његов значај у историји етнологије. Казимијеж Мошињски је оснивач Института етнологије и културне антропологије Јагелонског универзитета у Кракову и аутор више значајних дела од којих је најзначајније *Kultura ludowa Slowian*.

Посебна пажња посвећена је његовом методу истраживања, теренском раду и односима са сарадницима. За културу Јужних Словена значајна су теренска истраживања Јожефа Обребског – сарадника Казимијежа Мошињског.